

Na bakambi mpe balakisi esika wapi bana bandundu bazali na lekolo to na kati ya bato nyonso:

Ekomami na: Ministere mpo na Mwana Nyonso
ONG to Lisanga ya baklisto oyo ezali komema elikia mpo na « bana oyo babosana ya Africa »
Mpo ete bana na bikolo nyonso bazali bozuyi monene – Bomengo ya mutu ya Nzambe !

Ministere mpo na Mwana Nyonso – RDC
B.P. 4144 Kinshasa 2

Na bakambi mpe balakisi ya lekolo,
Mbote! To zali kopesa bino matondo mpo na komipesa na bino mpo na kosunga ekolo ya RDC, mingi mingi mpo na kotonga bizaleli ya bilenge na ye na nzela ya eteyelo. Ezali mosala ya pasi oyo bino bosili kosala. Tika ete Nzambe apambola bino na makasi mpe na mayele.

To zali kokomela bino mpo lekolo na bino ezali na mwana oyo azali ndundu, moko ya bizaleli oyo ewuti na « gène » to momboto oyo ezali kotalisama na komona ya mabe mpe ekoki komema na cancer ya lopo ya nzoto soki lopo ebatelami te na nse ya moyi.

Bana oyo bazali bandundu bazali na mayele oyo ekoki, bakoki kokola kozanga likama, kosunga ekolo na makambo oyo ezali kowuta na bango mpe bakoki kobika moyi oyo ezali malam soki oyo esengeli esalama ezali kotosama.

Bana oyo bazali bandundu bamonaka malam te. Ndambu ya bandundu bazali kaka lokola bakufi miso. Bakoki koyekola kotanga na maboko (Braille) mpe kobika lokola bato oyo bamonaka te. Mpo na bandundu, komeka na kokolisa eloko mosusu ekoki kosalisa ye te na komona malam. Kokolisa pole ya makomi ezali nde malam, ndakisa kosalela marker ya moindo likolo ya likasa ya mokanda ya pembe oyo ezali kongenga, to kosalela libaya ya kokoma ya moindo makasi, oyo ezangi baputulu ya lopemba.

Ozali na makoki ya kokumisa bomoyi ya bana oyo malam koleka na lolenge ebele, tozali kosenga ete bosalela esika oyo Nzambe apesi bino na bokonzi na ye na oyo bokoki kosala mpo na bolamu na bango.

Bokoki kosunga na kosalaka:

→ kosala ete bana bazali bandundu bavanda na esika oyo bakoki komona libaya ya kokoma (tableau) malam. Tobondeli beno komeka kovandisa bango pene mpo na kotala soki ekoki kosalisa to kusunga bango.

→ Kokolisa makomi to kosalela ba loupe na maboko ya ndambu ya bana. Soki ekomi kosala bango soni mpo bazali kokola, ezali malam bazala na biloko oyo ekosunga bango mpo na koyekola malam na ndako. Na bisika ebele, tokoki kozala na photocopie oyo ekomisaka makomi monene. Lisanga moko ezali kotala bandundu na Ghana elobi ete : bandundu bazali na bosenga ya makomi oyo monene na yango ezali 18 mpo batanga malam. (Mikanda ebele ekomami na braille, monene ya makomi ezali 11 to 12). Bana oyo bandundu bakoki kozala na bosenga ya mikanda oyo bakoki kosimba na maboko na bango mpe kotanga yango penene

ya miso na bango lokola momesano. Epesami nzela basala boye, kasi epesami nzela te koseka bango mpo na yango.

→ Mpo na bandundu ebele, kokolisa pole ya likasa ya mokanda ezali malamumu koleka kokolisa monene ya makomi. Ndakisa, kosalela marker ya moindo ya malamumu likolo ya likasa ya mokanda ya pembe oyo ezali kongela, ezali mbala mingi malamumu koleka. Libaya ya moindo, ekozala pasi te mpo na bana bandundu na kotanga na mabaya ya kokoma ya mayi ya pondu. Kongenga ekoki kozala mwa mingi koleka na nzela ya kosokola mwa likolo-likolo na mayi ya pembe. Lopemba oyo ba tiye na mwa mayi ekopesa etalisi ya malamumu, mpe lopemba ya langi oyo ezali kobeta na miso ezali tango mosusu malamumu koleka.

→ Kobatela bana bandundu na mwa bandambu ya cours ya education physique to kotiya programme ekokana na bosenga na bango. Bandundu bazala makasi na nzoto koleka bamususu, kasi kosala na nse ya moyi na bilamba ya maboko mokuse to ya mokuse oyo ezali kotika lopo ya nzoto na nse ya moyi na batango oyo ezali moyi makasi, ngonga ya 10 ti na 16, ekoki kozala na makama, soki okebi te, ekobenda cancer ya lopo ya nzoto. Bana oyo bakoki kosala ba exercice na nse ya malili to na kati ya ndako. Soki bakoki kozala na libanda, tobondeli bino kopesa bango nzela ya kolata ba zambala ya molayi to pantalon mpe ekoti oyo ezali kobomba mutu malamumu. Oyo ezali lokola boyokani, kasi lisanga na bino ekoki kobatela mwana na cancer mpe kopesa bango likabo ya bomoyi oyo ekoki.

→ Pesa mwana nzela alata lunette ya moyi tangi ye azali na libanda. Oyo ezali ntina mpo na kobatela miso na ye, soki te ekobeba mingi na pole ya moyi.

→ Soki olingi, sala nyonso mpo na kobatela bana oyo na matumboli mpe koseka ya ba oyo bayebi eloko te. Bana oyo bazali maladi te, mpe bazali elakeli mabe te. Bazali bana oyo bazali malamumu lokola bana mosusu, bazali na bosenga bandima bango na bato mpe bakoki kokoma oyo Nzambe alingaki ete bazala. Atako miso na bango mpe lopo ya nzoto ezali malamumu te, tokoki kozua bango lokola bato oyo bazali na mbeba songolo na nzoto na bango, bazali na makoki ya kosala makambo ebele soki mwa biloko mike mike ekokisami. Kofinga ekokaki te kopesamela nzela na lekolo. Litomba na yango ezali mabe mingi mpo na bana ya kelasi.

→ Kolongola mpo na kobatelama malamumu na moyi, kosala keba na likambo na bango ya komona, bana bandundu esengeli kozua bango lokola bana nyonso, mpe kokotisa bango na mabongisi nyonso ya lekolo. Tobondeli bino na kopesa konzo na bana mosusu na koyeba kondima bana bandundu na makambo etali kobika na baninga mpe makambo etali kobika ya kelasi. Ezali mutuya mingi mpo na kokola na bango.

→ Ezali malamumu kolekisa mwa ngonga na lisanga ya bana ya kelasi oyo bazali bandundu. Mabongisi mpe mituna oyo Ministères ya Mwana Nyonso abongisi azali wana mpo na kosunga bino. Makambo mosusu tokolobela yango lisusu tango na tango, lokola, "ndundu ezali maladi te. Bandundu bazali likama te mpo bato mosusu. Bana bandundu bazali lipamboli, kasi elakeli mabe te, kaka lokola bana mosusu ", etc

— Bandenge mosusu ya kobatela nzoto ekoki kosalema na ndako. Ekoki kozala ntina ya kobongisa bokutani na baboti mpo na kosunga bango kososola koleka nani oyo ndundu azali mpe mpo na kolongola makanisi ya mabe ekoki koya na bandako mpo na bandundu.

Soki ozali na mituna likolo ya ndundu, bato na biso batalaka projet wana bakozala na esengo ya kosolola na bino. Matondo mingi mpo lisalisi na bino na bomoyi ya bana mpe mpo boyakani na likambo yango.

Okoki kotala na Ministere mpo na Mwana Nyonso makambo oyo:

Mateya na baboti ya bana ndundu

Mateya mpo bana ndundu

Mituna mpe biyano na bandundu

Makanisi na bakambi mpe basungi ya bandundu (mukanda oyo)

Lunette mpo na moyi, mpe tango na tango, ba lisungi mosusu mpo na bandundu oyo bayé na moboti to mobokoli mpo na kokoma kombo ya mwana na bino na moko ya bureau na biso.

mce-rdc@yahoo.fr

www.ecmafrica.org

Okoki kokota na site biso tango nyonso mpo na kobakisa boyebi.